

01

NAŠA OTOČNA EKODESTINACIJA – *Krčki doktori za otpad*

02

KANTE ZA OTPAD U PET RAZLIČITIH BOJA JOŠ OD 2005. GODINE JEDAN SU OD ZAŠTITNIH ZNAKOVA OTOKA KRKA. U ODVAJANJU OTPADA KRČANI SU U SAMOM HRVATSKOM VRHU S 55 POSTO, A PLAN IM JE DO 2022. GODINE DOSEĆI ČAK 80 POSTO, ČIME BI BILI I U SVJETSKOM VRHU

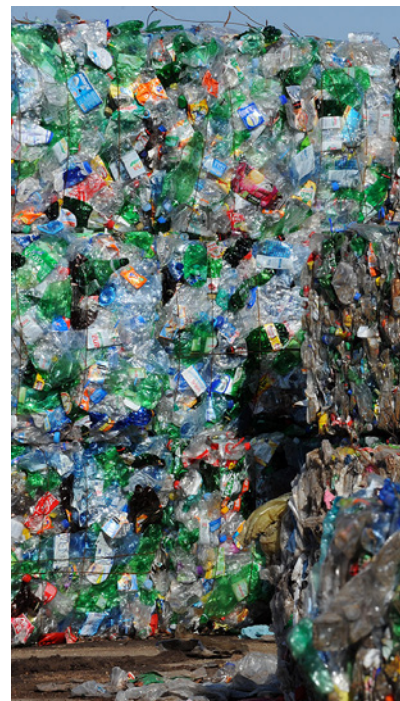
TEKST I FOTOGRAFIJE
Hrvoje Dečak

Dok neka mjesta u Hrvatskoj muku muče s otpadom, a odvajanje je, iako ga mnogi građani rado prihvaćaju, tek u pokušajima, pojedine lokalne sredine već su svjetlosne godine dalje. Uz međimurski Prelog, to je svakako otok Krk, čiji je cilj da bude otok bez otpada i emisije štetnih plinova.

Svjetski rekord – 90 posto odvojenog otpada. O krčkom uspješnom modelu pisali smo još u studenome 2015., a ponovno smo Krk posjetili ovoga proljeća. Domaćini su nam najavili da im je cilj od sadašnjih 55 posto odvojenog otpada (hrvatski prosjek je oko 10 posto) do 2022. godine doći do 80 posto,

čime bi bili u svjetskom vrhu. Toliko odvaja San Francisco, a visok je postotak i u Taipeiju na Tajvanu, dok su svjetski rekorder sjeverna Italija i Sardinija s 90 posto. Za usporedbu, prema riječima gradonačelnika Zagreba u travnju, naša metropola odvaja oko 34 posto otpada, a cilj je do 2021. prijeći 50 posto.

Motor svega na Krku je komunalno poduzeće „Ponikve eko otok Krk“, čije je odlagalište Treskavac uzoran primjer zbrinjavanja otpada. Tamo su kompostana, pretovarna stanica i sortirnica otpada, ključno postrojenje za odvajanje, a opremljena je najsuvremenijim strojevima međimorskog Tehnixa, koji smo također predstavili, u svibnju 2017. godine.

03

01 Komunalno poduzeće „Ponikve Krk“ pokretač je i provoditelj ekoloških akcija na otoku

02 Plava vreća dijeli se nautičarima i drugima za skupljanje naplavina s plaža

03 Balirana plastika i papir vraćaju se u industrijsku proizvodnju

**OD OVOGA LJETA
KRKOM ĆE SE
MOĆI VOZITI I
ELEKTROBICIKLIMA
I TO TAKO DA
SE UNAJME
NA JEDNOME
MJESTU, A VRATE
NA DRUGOM.
BICIKL POSTAJE
ALTERNATIVNI
NAČIN PRIJEVOZA
KOJIM SE MOŽE
DO RAZNIH
DIJELOVA OTOKA**

04 Tehnički direktor
„Ponikvi“ Dejan Kosić
i voditeljica edukacije
Iva Labaš, dipl. ing.
šumarstva

05 80 električnih bicikala
moći će se unajmiti od
ovog ljeta

„Za uspješno zbrinjavanje otpada nužno je educiranje građana, ali i turista jer Krk s 20 000 stanovnika zimi ljeti naraste na 135 000 ljudi“, govori diplomirana inženjerka šumarstva Iva Labaš, rođena Zagrepčanka koja se udala i živi u Krku, a u „Ponikvama“ je voditeljica organizacijske jedinice Ekologija i edukacija. „Sve jedinice lokalne samouprave na otoku Krku, a to su Omišalj, Malinska, Krk, Punat, Baška, Vrbnik i Dobrinj, prošle su lani na natječaju Ministarstva zaštite okoliša i energetike za edukaciju o održivom gospodarenju otpadom. Dobili smo pola milijuna kuna, a utrošili smo ih za izradu edukativnih letaka, brošura i plakata. Napravljeni su i videomaterijali te animirani film, lutkarska predstava i aplikacija za mobitele, a u izradi su i slikovnica te bojanka za djecu“, nabroja Iva Labaš.

Plava i Zelena vreća. Ideje za akcije često proizlaze iz potreba na terenu. Ovisno o problemu, razmišlja se je li bolje napraviti letak, video ili nešto treće. Na Krku se primjenjuju i strana iskustva, a na otok dolaze učiti komunalci iz drugih dijelova Hrvatske.

Krčani su posebno ponosni na veliki prijenosni kontejner, koji su također izradili radi edukacije. Ovog će ljeta putovati po svim općinama, a u njemu će se prikazivati filmovi te održavati radionice i priredba „Plava i Zelena vreća“. Bit će i radionica za izradu predmeta od otpadne vune i od naplavina.

„Podsjećamo da je ‘Plava vreća’ naš dugogodišnji projekt. To su plave najlonske vreće koje dijelimo otočanima i gostima, prije svih

nautičarima i drugima koji plove, kako bi u te vreće skupljali naplavine s morskih plaža. Lani smo u suradnji s Inom dijelili vreće na crpkama. Svake godine imamo i natjecanje ‘Plava vreća challenge’: ljude potičemo da snime svoj ekopothvat i stave to na društvene mreže, a onaj koji se posebno istaknuo marljivošću ili originalnošću dobiva nagradu. Prošle je godine nagrada bio vikend u hotelu u Njivicama“, govori zaposlenica „Ponikvi“.

„Zelena vreća“ sličan je projekt koji se uvodi ove godine, a riječ je o vreći za otpad iz prirode, ali s kopna.

Sustav „Od vrata do vrata“. Iva Labaš tumači da na Krku pomalo napuštaju sustav uličnih kontejnera jer se njime ne može odvajati više od oko 50 posto otpada i prelaze na kante u kućnim dvorištima. „Od 2014. počeli smo uvoditi tzv. sustav od vrata do vrata. Nadamo se da će iduće godine cijeli otok imati sve kante. Na ulicama će zeleni otoci ostati samo ponegdje, a tamo gdje ostanu, ukopat

01

će se da bismo imali polupodzemne i podzemne spremnike. Otpad se odvozi prema preciznom kalendaru za pojedinu godinu, koji dobivaju svi građani. Svaki je datum označen plavo, žuto, zeleno, smeđe ili sivo. Sustav od vrata do vrata učinkovitiji je jer su ljudi odgovorniji kad je u pitanju njihova kanta. Osim toga, svaka je kanta čipirana i elektronički pridružena vlasniku pa se uvijek zna tko za nju odgovara. Ipak, ni kante u kućnom dvorištu nisu dovoljne jer bi inače za svaki otpad trebalo silaziti do njih. Zato u brošurama predlažemo ljudima na koje načine da odvajaju otpad već u svom stanu. I mi to radimo u poduzeću: evo, u sobi imam nekoliko kantica za svaku vrstu otpada“, pokazuje nam Iva Labaš.

Neki od Krčana koji se bave turizmom skeptični su kako će to organizirati u svakom

apartmanu, a ljudi i dalje imaju dvojbi o tome koja vrsta otpada kamo ide. Ivi Labaš stižu sve detaljniji upiti. „Pitaju me ide li omot od čokolade ili vrećica od čipsa u papir ili plastiku, a ja odgovaram da ide u ovo drugo. Zato smo napravili već treće izdanje brošure, sve je objašnjeno i na našim internetskim stranicama, a radimo i na mobilnoj aplikaciji Reci-Krk – recikliraj-Krk“, opisuje. Sustavom od vrata do vrata smanjio se i udjel nečistoća u odvojenom otpadu, s 20 na jedva pet posto. Ljudi reagiraju na promidžbene materijale, javljaju se, hvale, predlažu i sami upozoravaju gdje nešto nije kako treba.

Zadaće ekopatrole. Ipak, organizirana je i ekopatrola. Njezini predstavnici obilaze kuće, dostavljaju kante i brošure s uputama i nadziru radi li se sve prema propisu. One koji

ŠTO U KOJU KANTU

Na Krku već i mala djeca znaju što ide u koju kantu, dakle:

- Plava: papir, karton, višeslojna kartonska ambalaža
- Žuta: plastika i metal
- Siva: staklo
- Smeđa: biorazgradivi otpad (ostaci hrane, prethodno u vrećici)
- Zelena: miješani komunalni otpad (onaj koji se ne može reciklirati, npr. vlažne maramice, opušci...).

Zelenilo iz vrtova, elektronički otpad, stara odjeća i obuća te sve što ne stane u kante ide u neko od sedam reciklažnih dvorišta na otoku. Pelene se prikupljaju posebno, a u reciklažnom dvorištu u Krku u suradnji s poduzećem Metis organiziran je otkup metala.

07

02

03

04

05

KOMUNALNO PODUZEĆE „PONIKVE EKO OTOK KRK“ IZRADILO JE BROŠURE, SLIKOVNICU, CRTIĆ, LUTKARSKU PREDSTAVU I APLIKACIJU ZA MOBITELE TE PRIJENOSNI KONTEJNER ZA EDUKACIJU STANOVNIKA I TURISTA O ODVAJANJU OTPADA

06

- 01 Otpad s cijelog otoka Krka stiže na odlagalište Treskavac
- 02 Član ekopatrele Marin Linardić tumači stanovnicama Porta kod Malinske što ide u koju kantu
- 03 Ekopatra educira stanovnike otoka, dovozi im opremu i kontrolira bacanje otpada, zasad još bez kazni
- 04 Marin Linardić iz ekopatrele dodjeljuje i čipiranu kantu elektronički pridružuje njezinoj vlasnici Svako domaćinstvo dobije godišnji kalendar odvoza pojedine vrste otpada
- 05 Iva Labaš pokraj hotela za kukce koji su izradila vrtićka djeca
- 06 Na Krku ne štete s brošurama za edukaciju stanovnika i turista
- 07 Spremnici za sortiranje otpada za papir, staklo i plastiku dostupni su na cijelom otoku

ne postupaju prema pravilima još ne kažnjavaju s predviđenih 1000 kuna jer je procijenjeno da su zasad bolje edukacija i uvjeravanje. Turisti, a na Krku su to većinom Nijemci i Talijani, podupiru komunalce jer imaju slične sustave kod kuće.

„Glomazni otpad prikupljamo u sedam otočnih reciklažnih dvorišta. Građani ga mogu dopremiti sami, a imaju pravo na besplatan odvoz jednog kontejnera od pet kubika godišnje, koji im dostavimo na kućni prag. Ipak, i krupni otpad mora biti odvojen, posebno zeleni, a posebno ostali. Manje kontejnere ljudi mogu naručiti više puta godišnje“, dodaje sugovornica.

A kako se, zapravo, sortirani otpad dalje koristi? Naši domaćini kažu da sekundarne sirovine uglavnom prodaju tvrtki Metis, papir u Sloveniju, a karton u Belišće. Donedavno je Kina kupovala sav plastični otpad iz Europske unije, ali to više ne radi pa se Unija okreće vlastitim proizvođačima. I „Ponikve“ sada dio plastike plasiraju domaćim proizvođačima, ali teže ide s folijama. Biootpad sami kompostiraju i prodaju, a jednu vreću komposta godišnje svaki stanovnik Krka dobije besplatno.

Cilj – energetska neovisnost. Osim gospodarenjem otpadom, „Ponikve Krk“ bave se i energetikom. Cilj im je da otok postane energetska samodostatna sredina. Tako trenutačno pripremaju za turističku sezonu

projekt vezan uz elektromobilnost – sustav javnog iznajmljivanja bicikala „Bike sharing“.

„Nabavljamo elektrobicikle koji će se od početka ljeta moći unajmiti“, kaže nam tehnički direktor „Ponikvi“, Dean Kosić. „Imat ćemo 80 bicikala i osam punionica po cijelom otoku. Svaka se sastoji od ormarića za upravljanje, uzimanje bicikla i registraciju te 10 postolja za zaključavanje i punjenje bicikala. Bicikli će biti u jedinstvenom sustavu, znači moći će se unajmiti u jednom gradu i razdužiti u drugom. Tako ćemo stimulirati putovanja biciklom, a turisti će upoznati dijelove otoka na koje inače ne idu“, najavljuje direktor Kosić.

Spominje i aplikaciju Krk Bike, koju će dopuniti rutama za električne bicikle, oznakama znamenitosti uz rute i sličnim sadržajima. Napokon, predviđeno je i 24-satno dežurstvo dispečerskog centra za eventualne probleme s biciklima.

„Zbog ekoloških razloga, tvrtka ‘Ponikve’ i pojedini gradovi i općine već nekoliko godina koriste 10 električnih automobila. Imamo 11 punionica za električne automobile, a u budućnosti bismo željeli iznajmljivati i takva vozila“, dodao je Dean Kosić.

Odličan potencijal vjetrova i sunca. Na Krku su još 2012. godine s njemačkom vladom i jednim njemačkim fakultetom napravili studiju o tome da Krk do 2030. godine postane energetska neovisna. Prvih 15 posto

EKOLOŠKU SVIJEST KRČANI USAĐUJU VEĆ DJECI U VRTIĆU, A EKOPATROLE PODUČAVAJU I NADZIRU MJEŠTANE. S KONTEJNERA NA ULICI KRČANI PRELAZE NA KANTE U KUĆNIM DVORIŠTIMA, ŠTO JE MNOGO UČINKOVITIJE

01

02

01 Pedagoginja u krčkom vrtiću „Katarina Frankopan“, Sara Linardić, s djecom na njihovoj gredici u vrtu. Mališani uče odvajati i kompostirati otpad

02 Sara Linardić i Branka Wilhelm-Žic iz krčkog vrtića pred ćukom, simbolom otoka, izrađenim od ambalaže

struje i drugih energenata uštedjelo bi se malim isplativim investicijama (fasade, štedni uređaji), drugih 15 posto većim investicijama, a ostatak obnovljivim izvorima energije. Izradili su i studije potencijala vjetra i sunca i zaključili da su odlični pa je već počelo ostvarenje nekih projekata s tim u vezi.

„Već sada električnu energiju za dio potreba ‘Ponikvi Krk’ i punionice električnih automobila i bicikala dobivamo iz solarne elektrane na krovu naše sortirnice na Treskavcu. No, možemo još mnogo više i čvrsto vjerujemo da ćemo to ostvariti“, poručuju iz „Ponikvi“.

EDUKACIJA I NAGRADE

Ljudi iz poduzeća „Ponikve Krk“ obilaze sve vrtiće i škole na otoku. Djecu vode u razgledavanje sortirnice i odlagališta na Treskavcu te na izvor pitke vode na jezeru Ponikvama. Igraju igre, kvizove i gledaju materijale koje sami snime. Djeca jako brzo uče postupati s otpadom i čak opominju svoje roditelje ako rade krivo. Uz umirovljenike, najbolji su čuvari prirode.

Krčki dječji vrtić „Katarina Frankopan“ radi na devet lokacija i upravo u svibnju ove godine treba dobiti zlatni status Međunarodnog ekovrtića.

Komunalno poduzeće „Ponikve“ svakog proljeća priređuje nagradni natječaj na temu zbrinjavanja otpada – izradu predmeta od ambalaže, pisanje sastavaka, fotografsko i videosnimanje. Pozivaju na sudjelovanje i ljude izvan Krka, pa i umjetnike. Ove je godine prva nagrada za odrasle 5000, druga 4000, a treća 3000 kuna, a na dječjem natječaju 1500, 1000 i 500 kuna. Izložba radova i dodjela nagrada bit će u galeriji Decumanus u Krku.

Pretplatite se

Časopis „Meridijani“ se više ne distribuira na kioscima (zbog neisplativosti, remitende i prevelikih rabata), nego se može kupiti isključivo putem pretplate (i u samo nekoliko likvidnih knjižara), pa vas pozivamo da se pretplatite i tako osigurate svoj primjerak.

U jednoj godišnjoj pretplati uključeno je **pet brojeva** časopisa, i to za **rujan, studeni, siječanj, ožujak i svibanj**, a časopis pretplatnicima dolazi na kućnu adresu, početkom svakog navedenog mjeseca.

Uz jednu godišnju pretplatu, koja iznosi **150 kuna**, šaljemo **Vam praktičan dar – blok za pisanje B5 formata**.

Nadamo se da ćete produljenjem pretplate i dalje podržavati naš rad – stvaranje visokokvalitetnog edukativnog časopisa koji je u potpunosti hrvatski proizvod. Vaša nam pretplata pomaže u kreiranju relevantnih i provjerenih tekstova te kvalitetnih autorskih fotografija.

Odjel preplate: 01/33-62-367
www.meridijani.com

